

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quomodo æternitas, & immutabilitas distinguantur, & quæ illarum aliam
supponat. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

possidetur, firmiter & quiete habetur. Ad designandam ergo immutabilitatem, & indolentiam eternitatis, vñs est nomine possessionis.

Conclusio est affirmans. Textus autem S. Thomæ nulla indiget declaratione.

DISPUTATIO XXXI.

Vtrum eternitas addat aliquid rationis, an aliquid rei supra durationem.

Quomodo eternitas, & immutabilitas distinguantur, & que illarum aliam supponat, cap. 1.

Opinio Caietani in questione proposita, cap. 2.

Quid sentiant recentiores, cap. 3.

Opinio Ferrariensis, cap. 4.

Notationes pro vñs sententia, cap. 5.

Sententia superius exposita confirmatur, cap. 6.

CAPVT I.

Quomodo eternitas, & immutabilitas distinguantur, & que illarum aliam supponat.

S. Thomæ,
Caietani,
Aurélii.

Eternitas
cum im-
mutabilitate
Patres con-
funderent vi-
dentur.
Tertul.

Augustinus.

Ratio dubi-
tandi.

S. Thomæ,
Ferrariensis.

Eternitas
et immuta-
bilitate di-
stingui.

A Necquam doctrinam huius disputationis examinemus, præmittendum est, quia ratione S. Thomæ & ceteri Scholastici eternitatem ab immutabilitate tanquam diuersum attributum distinguant. Est autem absque controuersia, hæc duo attributa ratione differre. Sic tradit S. Thom. in seq. art. & Caiet. in presenti ita supponit. Consentit etiam Aureolus, vt refert Capreolus in 1. d. 9. q. vñca, art. 2. argum. 5. primi ordinis.

Præter hos autem, & aliquos recentiores nullus alius, quem ego legerim, huius differentie fecit mentionem: quam quidem assignare difficile est. Primum quod Patres hæc duo confundere videantur: nam Tertul. in lib. aduersus Hermogenem, cap. 39. leges eternitatis inquit esse, vt duratiōnem, & demutationem pati non possit, in quo propria ratio immutabilitatis sita esse videtur. August. vero lib. de natura boni, c. 39. ita loquitur: illa est autem vera eternitas, quæ vera immortalitas, hoc est, illa sancta incommutabilitas, quam solus Deus habet.

Deinde si rationem attendamus, hæc duo distinguere, non minus difficile apparet: cum enim æternum sit, quod caret principio, & sine sui esse, idem omnino videtur esse, ac si dicas, quod eodem modo semper se habet: hoc autem immutabile est. Immutabilitas enim, prout Dei attributum constituitur, non solum est negatio mutationis, quæ proprie dicitur mutatio, subiecto scilicet permanente, sed cuiuscumque mutationis, eius etiam, quæ est de esse ad non esse, vt colligitur ex doctrina S. Thom. q. 9. art. 2. & docet Ferrariensis contra gent. c. 15. in principio.

Cæterum hæc nihil obstant, quo minus eternitas ab immutabilitate ratione distinguatur: nam immutabilitas est plenitudo ipsius esse negatione mutationis significata: eternitas vero quid aliud exprimit, nempe durationem, & perseverantiam in esse: quæ quali ætas, aut ævum ipsius Dei esse dicitur: eam verò non tam expresse immutabilitas denotat. Addit etiam eternitas negationem mensuræ, quæ immutabilitate formaliter non significatur. Est igitur eternitas duratio rei siue mensura: immutabilitas vero status rei plena in suo esse nullius mutationis capax. Quare siue negationem attendas, siue rationem poliuam, immutabilitas

non est idem secundum rationem cum eternitate, sed ita proxime eam consequitur eternitas, vt facile vñam per aliam intelligamus. Ideoque non multum solliciti Patres de ratione formali horum attributorum, vñum cum alio facile confundunt.

CAPVT II.

Opinio Caietani in questione proposita.

Certum est inter Scholasticos, non solum rationem formalem durationis, sed etiam negationem mensuræ in eternitatis conceptu contineri, ex qua quidem negatione dicitur interminabilis. Controuersia tamen est, vtrum præter hæc duo ipsi conueniant aliquis rationis respectus, quo eius formalis ratio plene explicetur, an tota sit realis, vt nec per intellectum compleatur. Cum autem quærimus, num tota ratio eternitatis sit realis, non reuocamus in questionem, vtrum ea sit res aliqua ex natura rei à deitate distincta, an non: nam quicquid est in Deo, est ipse Deus, vt disput. n. 6. & seq. ostendimus: sed quærimus, vtrum nomine eternitatis significemus aliquam rationem solum realem, nostro tamen intellectu ab essentia distinctam, vel etiam aliquem respectum rationis tanquam complementum ipsius eo nomine denotamus. Omnes etiam tanquam certum supponunt nomine eternitatis solum respectum rationis non denotari. In questione vero sic intellecta variae sunt Doctorum opiniones.

Prima est Caiet. in hoc art. qui censet primo rationem formalem eternitatis, quam ipse obiectiuam appellat, totam esse realem, nec aliquo respectu rationis compleri. Eam vero inquit esse rationem vniformitatis, ita vt eternitas sit formaliter vniformitas: idque docuisse S. Thomam, cum dixit, eternitatem consistere in apprehensione vniformitatis eius, quod est extra morum. Dixit vero in apprehensione vniformitatis, non quia consisteret in aliquo respectu rationis ex apprehensione, sed quia tota illa ratio vniformitatis est apprehensa, id est, conceptus obiectiuus vniformitatis, qui est realis.

Hoc vero nulla ratione probat Caiet. suaderi tamen potest in hunc modum. Ratio vniformitatis est vnitas in forma: ergo est realis, ac proinde etiam eternitas. Supponit tamen hæc ratio id, quod est potissimum, in eternitate esse vniformitatem, vt plane docuit S. Thomas. Cæterum quia in hoc articulo etiam docuit, non solum vniformitatem esse de ratione eternitatis, sed negationem etiam principij, & finis, licet eam includamus in conceptu illius, sicut omnes docent: idem tamen omnino probatur. Quoniam illa est sine ordine ad intellectum: ergo tota ratio eternitatis, etsi negationem includas, sine respectu rationis completur.

Secundo explicans amplius Caiet. suam sententiam, dicit, eternitatem esse ipsam vniformitatem formaliter non materialiter, hoc est, non vnitatem vniformitatis, & quidam voluerunt, sic enim esset materialiter ipsa vniformitas, sed ipsammet vniformitatem. Ex quo patet, quam male ipsam intellexerint aliqui recentiores, qui asserunt, ex mente illius eternitatem esse ipsam vniformitatem abstractam, non autem concretam in natura diuina, vt ita vniformitas, non sit vnitas in natura diuina, quo nihil minus cogitauit Caiet. vt legenti constare potest: potius enim dicit vnitatem, & vniformitatem esse idem, nisi quod vniformitas est

Caietanus?
Ratio, æternitatis
etiam esse
realem se-
cundum Caiet.
tamam.

In vniformi-
tate conside-
re probatur.

Explicatur
amplius sen-
tentia Caietani.